

Sygn. akt II KK 139/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba

SSN Jacek Sobczak (sprawozdawca)

Protokolant Anna Janczak

w sprawie **M. B.**

w przedmiocie wydania wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 25 czerwca 2014 r.,

kasacji, wniesionej - na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. – przez Prokuratora Generalnego, na korzyść oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w T. z dnia 18 listopada 2013 r.

**I. uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej
rozstrzygnięcia zawartego w pkt 1 i w tej części przekazuje
sprawę Sądowi Rejonowemu do
ponownego rozpoznania;**

**II. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża
Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

M. B. został skazany prawomocnymi wyrokami w sprawach: **I.** Sądu Rejonowego z dnia 14 czerwca 2013 r., sygn. akt **II K 75/13** za czyny: A. Z art. 286 § 1 k.k. popełniony w dniu 13 listopada 2002 r., za który wymierzono mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności i karę 60 stawek dziennych grzywny, przyjmując wartość jednej stawki dziennej na kwotę 10 zł; B. z art. 270 § 1 k.k. popełniony w dniu 6 grudnia 2003 r., za który wymierzono mu karę 5 miesięcy pozbawienia wolności; C. Z art. 270 § 1 k.k. popełniony w dniu 10 grudnia 2003 r., za który wymierzono mu karę 5 miesięcy pozbawienia wolności; D. Z art. 270 § 1 k.k. popełniony w dniu 16 grudnia 2003 r., za który wymierzono mu karę 5 miesięcy pozbawienia wolności; E. z art. 270 § 1 k.k. popełniony w dniu 29 grudnia 2003 r., za który wymierzono mu karę 5 miesięcy pozbawienia wolności; F. oraz wymierzono karę łączną za czyny opisane w pkt A-E w wymiarze 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie zawieszono na okres próby lat 2. **II.** Sądu Rejonowego z dnia 20 czerwca 2013 r., sygn. akt **II K 142/13** za czyn z art. 270 § 1 k.k. popełniony w dniu 24 listopada 2003 r., za który wymierzono mu karę 5 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby lat 2 oraz karę grzywny w wysokości 30 stawek dziennych, przyjmując wartość jednej stawki na kwotę 10 zł.

Wyrokiem łącznym z dnia 18 listopada 2013 r. w sprawie o sygn. akt II K 606/13, Sąd Rejonowy na podstawie art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. wobec M. B. z wyroków opisanych w pkt I A, B, C, D, E i II wymierzył karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku i 6 miesięcy oraz karę łączną grzywny w wymiarze 60 stawek dziennych przy przyjęciu wartości jednej stawki na kwotę 10 zł. Wyroki opisane w pkt I, II uznał za pochłonięte tymże wyrokiem łącznym w częściach dotyczących kar pozbawienia wolności oraz kar grzywien, zaś w pozostałym zakresie uznał, iż wyroki te podlegają odrębnemu wykonaniu. W pkt 3 stwierdził, że kara łączna opisana w pkt F utraciła moc. W pkt 4 i 5 zawarto rozstrzygnięcia w przedmiocie zaliczenia tymczasowego aresztowania na poczet kary łącznej grzywny oraz co do kosztów sądowych.

Od tego rozstrzygnięcia została wywiedziona apelacja przez prokuratora, jednakże – jak wynika z akt sprawy (k. 33 i v.) - została skutecznie cofnięta, co

skutkowało pozostawieniem jej bez rozpoznania. Wyrok uprawomocnił się 7 lutego 2014 r. (k. 18v.).

Kasację od wyroku Sądu Rejonowego w T. wywiódł Prokurator Generalny, zarzucając rażące i mające wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa materialnego – art. 4 § 1 k.k., polegające na zastosowaniu przez sąd ustawy obowiązującej w dacie orzekania i orzeczeniu wobec oskarżonego kary łącznej pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, pomimo, że kary jednostkowe, wymierzone skazanemu na podstawie orzeczeń podlegających łączeniu, orzeczone zostały z warunkowym zawieszeniem ich wykonania i nie zarządzono ich wykonania, a w dacie popełnienia przez oskarżonego przypisanych mu przestępstw obowiązywała ustawa dla niego względniejsza, wykluczającą możliwość orzeczenia w zaistniałej sytuacji kary łącznej bezwzględnego pozbawienia wolności. Prokurator w konkluzji wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja okazała się zasadna w zakresie w jakim doprowadziła do wydania orzeczenia o charakterze kasatoryjnym.

Rację należy przyznać skarżącemu gdy twierdzi, że orzeczenie Sądu Rejonowego (w zakresie rozstrzygnięcia w pkt I tego wyroku) zapadło z rażąco i mającą istotny wpływ na jego treść obrazą przepisu prawa materialnego, tj. art. 4 § 1 k.k.

Zasada intertemporalności, przy wydawaniu wyroków łącznych, po dokonaniu zmian przepisów rządzących tym postępowaniem winna skutkować w pierwszej kolejności rozważeniem przez orzekający sąd, która z konkurencyjnych ustaw w danym układzie procesowym jest względniejsza dla sprawcy ubiegającego się o wydanie wyroku łącznego. Z treści pisemnych motywów wyroku wynika bezspornie, że Sąd ten pominął w swych rozważaniach treść przywołanego wyżej przepisu, co stało się bezpośrednią przyczyną zdiagnozowanego uchybienia.

Zauważyć należy, że Sąd Rejonowy procedował w przedmiocie wydania wyroku łącznego w dniu 18 listopada 2013 r., a zatem już po 8 czerwca 2010 r. – czyli po wejściu w życie ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy –

Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy, ustawy – Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 206, poz. 1598) nowelizującej art. 89 k.k. Bezsprzeczne jest, że po tej zmianie i dodaniu art. 89 § 1a k.k. istnieje możliwość orzeczenia w wyroku łącznym bezwzględnej kary pozbawienia wolności w przypadku łączenia kar jednostkowych pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania.

Jak słusznie podniesiono w kasacji, kara łączna jest instytucją prawa karnego materialnego, a zatem przy orzekaniu w rozważanym przedmiocie powinny mieć zastosowanie reguły intertemporalne określone w art. 4 § 1 k.k., szczególnie wtedy gdy w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia przestępstw. Wybór w tym wypadku jednej z tych ustaw zależy od tego, która z nich będzie względniejsza dla sprawcy: *jeśli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia przestępstwa, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeśli jest względniejsza dla sprawcy.*

Bezsprzeczne jest zatem, że Sąd I instancji powinien w pierwszym rzędzie skoncentrować swą uwagę na treści art. 4 § 1 k.k. i rozważyć względność ustaw przy porównaniu stanu normatywnego z daty orzekania w przedmiocie wyroku łącznego oraz stanu normatywnego z czasu popełnienia każdego z przestępstw wchodzących w skład zbiegu. Szczególnie, że przestępstwa wchodzące w skład realnego zbiegu, za które orzeczono wobec skazanego kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania, zostały popełnione przed wejściem w życie ustawy zmieniającej.

Podnieść należy, że zgodnie z dominującym orzecznictwem Sądu Najwyższego, prezentowanym w licznych judykatach, dotychczasowe brzmienie art. 89 § 1 k.k. (do 8 czerwca 2010 r.) wykluczało możliwość wymierzenia w wyroku łącznym kary łącznej bezwzględnego pozbawienia wolności, jeżeli miałyby ona powstać z połączenia kar orzeczonych z warunkowym zawieszeniem ich wykonania. Podkreślić należy, że stan prawny obowiązujący do nowelizacji był w rozważanym aspekcie korzystniejszy dla M. B. niż obecny nakreślający zupełnie inne reguły łączenia kar pozbawienia wolności w wyroku łącznym. Ustawa obowiązująca poprzednio była zatem względniejsza dla sprawcy w rozumieniu art. 4 § 1 k.k., co

ponad wszelką wątpliwość nie zostało rozważone przez Sąd I instancji w toku procedowania przez Sąd Rejonowy.

Sąd Rejonowy w toku ponownego rozpoznania sprawy uwzględni wskazane wyżej uwagi i na podstawie dokonanych ustaleń wyda wolne od wad prawnych rozstrzygnięcie.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku.